

ПРОБЛЕМИ РИНКУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Яглінська В. В.

студентка 2 курсу, ОР бакалавр
спеціальність 231 «Соціальна робота», ФПСР

Керівник: Трушевич Г. Б.

Доктор філософії з політології, доц. кафедри соціальної
роботи ФПСР

Актуальність дослідження: Після початку повномасштабного вторгнення росії в Україну з 2022 року наша країна почала рухатись досить в іншому напрямку, стикнувшись з багатьма соціальними проблемами, але причиною стало не тільки повномасштабне вторгнення, а й терористичні атаки країною-агресором на критичну та цивільну інфраструктуру. Це спричинило тяжкі наслідки не тільки для економіки нашої держави, а й для економік багатьох сусідніх країн. Багато сфер національної

діяльності на жаль було «паралізовано». Найбільше постраждали сфери виробництва, постачання та логістики. [3]

Ринок праці є найбільш чутливим індикатором змін у соціально-економічній системі країни. Частина населення України втратила роботу та засоби до існування та була змушена стати внутрішньо переміщеними особами або емігрувати за кордон. Тим часом інші громадяни продовжують працювати, незважаючи на регулярні обстріли з боку росії та перебої з електропостачанням, спричинені ушкодженнями критичної інфраструктури в Україні. [1]

У цьому контексті ринок праці був змушений пристосовуватися до нових правил гри. Немоżliво передбачити, як довго триватиме війна. Ситуація, що склалася на ринку праці, є критичною, створює високий рівень безробіття, вимагає термінової перекваліфікації працівників та виокремлює соціально вразливі верстви населення.

Тоді постає доволі актуальне питання, яким повинен займатися в свою чергу уряд, щодо створення сприятливих умов для створення висококваліфікованої робочої сили на державному ринку праці, запобігання масовому безробіттю та міграції, посилення співпраці з малим та середнім бізнесом, створити сприятливий бізнес-клімат та також тісно співпрацювати з освітнім сектором для забезпечення робочими місцями молоді, підготовки висококваліфікованих робітників.

Формування національного ринку праці є однією з головних соціально-економічних проблем української економіки. На сьогоднішній день нелегальна трудова міграція, зростання рівня та тривалості безробіття, а також збільшення кількості безробітних є серйозними наслідками переходу України від командно-адміністративної до

ринкової системи. Працевлаштування безробітних є першочерговим завданням. [1]

З початку повномасштабного вторгнення, аналізуючи ринок праці в Україні майже не простежувався бум вакансій. Але в перший раз за 2023 рік, почала зростати конкуренція, статистика вільних робочих місць не просто зросла, а підлетіла доверху.

В той же час, збільшилась не тільки кількість вакантних місць, а й кількість шукачів роботи. Згідно з дослідженням аналітиків біржі праці Work.ua, зміни на ринку праці з листопада по 2023 рік пов'язані зі звичайними сезонними коливаннями. Тобто кількість вакансій закономірно зменшилася після вересня-жовтня, коли підприємці готувалися до «активного сезону» найму. Але згодом, вони опублікували понад 100 000 вакансій протягом чотирьох місяців поспіль. Однак існують регіональні відмінності у відновленні ринку праці, і багато компаній восени знаходяться на передовій. За абсолютною кількістю робочих місць лідирують Київ, Дніпро, Львів, Одеса та Харків. На ці п'ять регіонів припадає 63% робочих місць. Але Харків поступається все ж таки вакантними місцями через територіальну близькість до фронту. Сотні тисяч людей покинули своє постійне місце проживання та переїхали до інших регіонів України. Це призвело до додаткового навантаження на ринок праці в тих областях, куди вони переїхали, а також ускладнило пошук роботи для внутрішньо переміщених осіб. [5]

Війна призвела до руйнування багатьох підприємств та скорочення можливостей працевлаштування, особливо у східних та південних регіонах. Це непропорційно вплинуло на певні групи населення, такі як жінки, люди з інвалідністю та молодь. Також простежується значний розрив між наявними навичками робочої сили та потребами роботодавців. Багато безробітних не мають навичок,

необхідних для роботи в галузях, які мають попит, таких як ІТ та сфера послуг. [3]

На нашу думку, для подолання безробіття в Україні необхідно вжити комплексних заходів, які охоплюють стимулювання економічного зростання. Воно полягає в тому, щоб створити сприятливий клімат для ведення бізнесу, включаючи податкові пільги та спрощення регулювання, важливим є інвестування в інфраструктуру, освіту та науку. Не вистачає підтримки малого та середнього бізнесу. Але наприклад, з початку повномасштабної російської агресії ЄС та Німеччина спільно організували п'ять грантових конкурсів в рамках програми «EU4Business», надавши понад 5,5 млн євро понад 1100 українським малим, середнім бізнесам. Підтримка цих бізнесів має вирішальне значення для виживання та поступового відновлення і розвитку української економіки у воєнний час. Кожен підприємець важливий, і кожен бізнес допомагає країні, забезпечуючи зайнятість, сплачуючи податки та підтримуючи економічну активність. [4]

Також не потрібно забувати і про основне - розвиток ринку праці. Це підвищення кваліфікації робочої сили за допомогою програм професійної підготовки та перепідготовки, покращення інформаційного забезпечення ринку праці, щоб допомогти людям знайти роботу, стимулювання розвитку гнучких форм зайнятості, таких як фріланс та віддалена робота. Соціальна підтримка безробітних також потребує великої уваги, тому що багато людей, як зазначалось вище, були позбавлені не тільки роботи, а й взагалі житла та всіх засобів для існування. Відповідно до постанови Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття № 60 від 14 вересня 2023 року про мінімальний розмір допомоги по безробіттю мінімальний розмір

допомоги по безробіттю у 2024 році становить 1500 гривень. Допомога по безробіттю буде збільшена до 7100 і не повинна перевищувати мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня календарного року під час воєнного стану. Ефективними повинні стати адресні заходи для найбільш вразливих груп населення. Важлива роль у подоланні безробіття відводиться співпраці уряду, роботодавців та профспілок. [2]

Отже, необхідно створити систему соціального партнерства, яка дозволить узгоджувати інтереси всіх сторін. Крім того, важливо змінити ставлення до безробіття в суспільстві. Безробітних не слід стигматизувати, а натомість їм потрібно надавати підтримку та допомогу в пошуку роботи. Подолання безробіття – це складне завдання, яке потребуватиме часу та значних зусиль. Проте, за умови співпраці всіх зацікавлених сторін, Україна може подолати цю проблему й створити сприятливі умови для розвитку людського потенціалу та економічного процвітання. Ми впевнені, що Україна має всі ресурси та можливості для подолання безробіття та створення процвітаючого суспільства.

Література

1. Балановська Т. І., Гоголя О. П., Драгнева Н. І. Ринок праці: реалії і перспективи / Т. І. Балановська, О. П. Гоголя, Н. І. Драгнева. Київ: Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2012. С. 17–23.
2. Василенко П. М., Федоренко В. Г. Зайнятість та соціальний захист населення від безробіття у питаннях та відповідях. К.: Алерта, 2011. — 304 с.
3. Збитки, завдані українському бізнесу внаслідок російської агресії, оцінюються в \$13млрд. URL: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/zbitki-zavdani>

ukrayinskomu-biznesu-vnaslidok-rosiyskoyi-agresiyi-otsinyuyutsya-v-13-mlrd/

4. Ключові результати дослідження стану та потреб українського бізнесу. URL: <https://cid.center/key-results-of-the-study-of-the-state-and-needs-of-ukrainian-business/>

5. Ринок праці: яких спеціалістів шукають і де пропонують найбільші зарплати. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2024/01/9/708528/index.amp>